

ሙብርሂ ብዛዕባዛ ጽሕፍቲ ሓው ግርማይ የማነ

Harnnet.org ሓርነት.ኦርግ

ክቡር ሓው ግርማይ የማነ፣ ቅድሚያ ኩሉ ሰላምታና ይብጸሕካ፣ ርእሰ-ዓንቀጽና ስለ ዘንቡባካ ከአ ነመሰግነካ። እቲ “ጣልቃ ህግደፍን ሳዕቤናቱን” ንዘርእሱቱ እውናዊ ርእሰ-ዓንቀጽ ሰዲህኤ መሰረት ጌርካ ዝጸሓፍካዮ ብዙሕ ምስኡ ዘይዛመድን ብቐጥታ ንሰልፍና ዘይምልከት ዝተወሰኹን ስለ ዝኾነ፣ ንነፍሲ ወከፍ ምሉእ ሓሳብ ዘይኮነ ኣብ ዝተወሰኑ ኣድላይ ዝበልናዮም ነጥብታት ጥራይ ሙብርሂ ክንህብ ኢና። ንእሹቶይ ዝበሃል መእረምታ ስለ ዘየለ ከአ እቲ ጽሑፍ ናይ “ጉጅለ ሰዲህኤ” ዘይኮነ ብቤት ጽሕፈት ዜና ሰዲህኤ ዝተሰናድኦ “ርእሰ-ዓንቀጽ ሰዲህኤ” እዩ። ቅድሚያ ናብ ካልእ ምስጋርና ብቅንዕና ሓቀኛ መዛናይ ክትከውን ድልዊ እንተደኣ ኮንካ ግዜ ወሲድካ ነቲ ኣብ መርቡብ ሓብሬታ harnnet.org ክትረኽቦ እትኽእል ፖለቲካዊ መደብ ዕዮና እንተተወኪሰካዮ ክሕግዘካ ይኽእል እዩ።

ሰዲህኤ ካብ ኤርትራ ወጻኢ ኣብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ውዳበታት ዘለዎ፣ ብኣካልኳ ኣብ ኤርትራ ብቃልዕ እንተዘየለ ብኣተሓሳስባ ግና ባህጊ ህዝቢ ኤርትራ ዘንጸባርቕን ንሓድነት መሬትን ህዝብን ኤርትራ ዝቃለስን ሰልፊ እዩ። ኣብ ኤርትራ ዘይምህላውና ምኽንያቱ ከምዘይትሰሕቶ ርግጸኛታት'ኳ እንተኾና ኣብ ሃገርና ሓሳብካ ናይ ምግላጽን ምውዳብን ብዙሕነት ዘይጸውርን ብቐጥምን ግዝኣተ-ሕግን ዘይምራሕን ብሓደ ጉጅለ ዝተገበተ ባይታ ስለ ዘሎ ጥራይ እዩ። ንዕላማ ቃልስና ብዝምልከት “ሰ.ዲ.ህ.ኤ. ምልካዊ ስርዓትን ንሱ ዘተኣታተዎ ኣዕናዊ ሳዕቤናትን ኣልጊሰካ ኣብ እትምሰረት ደሞክራሲያዊት ኤርትራ ልዕልና ሕጊ ዝሰፈና ንመሰልን ክብርታትን ክሎም ዜጋታታ ብማዕረ ንምርግጋጽ ምንጪ ሰልጣን ናይቲ ዝቐውም መንግስቲ፣ ህዝቢ ምኻኑ ይኣምን። ኣብ ቅድሚያ ህዝቢ ተሓታቲ ዝኾነ፣ ኣብዝሓ ሰልፍታታን ሰላማዊ ውድድርን ዘፍቅድ፣ ንመሰረታዊ ሰብእውን ዲሞክራሲያውን መሰላት ዜጋታት ዘኽብርን ዝግበቑን፤ ስርዓተ-መንግስቲ ብምርጫ ህዝቢ ክውሰን ከም ዘለዎ ይኣምን።” ዝብል ርእሱን ንዘለዎ መደብ ዕዮና እንተ ኣንቢብካ መወከሲ ሓሳብ ክትረኽብ ኢኻ።

ከምቲ እጽበዮ ዝበልካዮ፣ ኤርትራ ከምዚ ዘላቶ ምቕጻላ ዘይኮነስ ብዙሓት ሰልፍታትን ውድባትን ዝወዳደራላ ሃገር ከም እትኸውን ዝጠቐስካዮ “ኣነስ ዘይከምዚኣ እየ ደልዮ፣ ዘይከምዚኣየ” ዘብል እዩ እሞ “ኣፍካ መዓር ይምላእ።” ሰልፊ ዲሞክራሲ ህዝቢ ኤርትራስ ዘይ ምእንታኡ እዩ ዝቃለስ ዘሎ። ኣብቲ ውድድር ዝሳተፉ ሰልፍታትን ውድባትን ዝቐየዱሉ ሕግን ስርዓትን ምህላው እውን ዝፈላልዩና ኣይመስለናን። እቲ መቐየዲ ሕግን ስርዓትን ግና ሓደ ከም ህግደፍ ዝኣመሰለ ኤርትራዊ ጉጅለ ንበሎ ሰልፊ ወይ ውድብ፣ ዓንተር ኣባጻይላ ኮይኑ “ንሱኻ በዚ እቶ በዚ'ባ ውጻእ” ዝብለሉ ከም ዘይከውን ነስተውዕል። እቲ ምስ ሃገርካ ዝገብጠ ምስላፍ ዝበልካዮ ብሩህኳ እንተዘይኮነ ነቲ ማእከል ጌርካ ርእሱ ዝሃብካሉ ሰዲህኤ ከም ዘይምልከቶ ግና ከነጸረልካ ንፈቱ። ምናልባት ንኹሉ ህዝባዊ ግንባር ንዲሞክራሲን ፍትሕን ዝዘመተረሉ እሺ ኢሉ ዘይተለሰ ኢልካ ትኸሰስ እንተሊኻ ግና

ኔጋ እዩ። ሰዲህኤ ንኤርትራን ህዝባን አዮኽብርምን እዩ ዝብል ሰግኣት እንተልዩካ እውን ቅኑዕ ሚዛን አይኮነን። ንህዝብን መንግስትን ፈላሊኻ ኣብ ክንዲ ምርአይ፣ ነቲ ጉጅለ ክትረክብ ኢልካ፣ ክብሪ ሃገርካን ረብሓ ህዝብካን ኣሕሊፍካ ዘይምሃብ ዝበልካዮ ሰዲህኤ ኣጥቢቐ ካብ ዝጥንቀቐሎም ጉዳያት ሓደ እዩ። ንህግደፍ ካብ ወቐሳን ተቓውሞን ምእንቲ ከተድሕኖ ምስ ህዝቢ ኤርትራ ኣልጊብካ ምርአዩ ከኣ ፈጸሙ ግጉይ እዩ። ኮታ ንህዝቢ ከተኽብር ክትብል ነቲ ህዝቢ ዝብድልን ዝገዝእን ዘሎ ጩፍላቂ ጉጅለ ምጽብባቕ ከኣ ተቐባልነት የብሉን።

ግቡእን መሰልን ዜጋታት ፈላሊኻ ብዛዕባ ዘይምርአይ ዝበልካዮ ሕራይ ቅኑዕ'ዩ። ካብዚ ነቐልካ፣ ነቲ ብኢደወነኑ፣ ሕድሪ ህዝቢ ጠለሙ፣ ብዘይምርጫ ኣብ ስልጣን ዝተኾደጩ ህግደፍ ዘውጸኦ ኣዋጅ ርዲምካ 2% ምኽፋልን ዘይኽፋልን ከም ዜጋ ክትረኽቦ ዝግበኣካ መሰል ዘኽልእ ጌርካ ትወስዶ እንተሊኻ ግና ፈጸሙ ግጉይ እዩ። ምኽንያቱ ዜጋታት ሃገርም ከልምዑ፣ ቅድም ቀዳድም ኣብ ሃገርም ኩለ-መዳያዊ መሰሎም፣ እንተላይ ናይ እምነት፣ ምዝራብ፣ ምውዳብን ሓሳብካ ምግላጽን ናጻ መሰሎም ክረጋገጽ ናይ ግድን እዩ። ደሓር ህግደፍ ጉባኣ ካብ ዝገብር 27 ዓመታት ዝሓለፎን ትካላቱ ለሚሱ ኣብ ኢድ ሓደ ሰብኣይ ዝወደቐን “ውድብ እዩ። ናይ ኣባላቱ ወርሓዊ ድዩ ዓመታዊ ውጽኢት ኣባልነት እሞ ከኣ ሕጊ ብዘፈቐዶ ከኽፍል ይኽእል። ካብዚ ሓሊፉ፣ 72% ምስ ዜግነታዊ መሰል ምርካብን ዘይምርካብን ከተዛምዶ ፈጸሙ ግጉይን እንቃወምን እዩ። ኣብዚ እዋንዚ እቲ ኣባል ህግዲፍ እዩ ዝብውን ብዛዕባዚ እንተዘሕተት፣ ሙባሕትኡ “ገዲፈዮ ኣለኹ” ከም ዝብል ርግጸኛታት ኢና።

ሕገ መንግስቲ ኣብ መንገዱ መንግስትን ህዝብን ናይ ሓቢርካ ምንባር ውዕል መሰረታዊ ሰነድ እዩ። ኩሉ ሕግታትን ነቲ ሕግታት ዘተግብራ ትካላት ከኣ በዚ እዩን ዝቐረጹ። ብኩራት ናይዚ ሕገ-መንግስቲ ከኣ መሰረት ናይቲ ዝምድና መንግስትን ህዝብን ዝቐየደሉ ልዕልና ሕጊ ዝድምሰሰሉ እምበር ንምሰምስ ኢልካ ዝጥቀስ ንኡስ ጉዳይ ኣይኮነን። ምስ ኢትዮጵያ ዝተገብረ ስምምዕ ከኣ ዘይትካላዊ፣ ዘይግሉጽን ኤርትራ እንትረብሐ ዘየነጸረን እዩ። ኢልና ኢና እንንቐፎን ንቃወምን እምበር፣ እቲ ካብ ጉረቤት ምንጻል ዘምጸኦ ኣሉታዊ ሳዕቤንስ ቅድሚ ወዛሕዛሕ ኣቶ ኢሳያስ ኣፈወርቂ ምስ ዶ/ር ኣብይ ኣሕመድ ጀሚርና፣ ንህዝቢ ብዘርብሕ ኣገባባ ክዕወት ዘእወናሉን ህያው ክኸውን ዝተቐለለናሉን ኢና።

ምስ ጉረባብቲ ሃገራት ዘሰሓሕብ ጉዳይ ዶብ ክለዓል እንከሎ ሰቕ ኢልና ንርኣዮ ዝብል እምነት የብልናን። እንተኾነ ቅድሚ ዘሊልካ ናብ ውግእ ምእታው ፖለቲካውን ሕጋውን መሰርሕ ክቐድም ኣለዎ ኢና እንብል። ደሓር ብግብሪ ዝረኣናዮ ከኣ እቲ ምስ የመን ኮነ ምስ ኢትዮጵያ ዝተኻየደ ኣብ መወዳእታ ብውግእ ዘይኮነ ኣብ ኣህጉራዊ መጋባእያ እዩ ተዛዚሙ። ብዘይውግእ ናብዚ ዝተዛዘመሉ ኣገባብ ምብጻሕ ይከኣል ከም ዝነበረ ከኣ ንኣምን። ኣብቲ ዝተኻየደ ውግኣት ምስ ጉረባብቲ ኤርትራ ጻሕታሪት ከምዝነበረት ብመንገኛታት ተረጋጊጹን ካሕሳ ክትከፍል ከም ዝተበየና ዝሕባእ ኣይኮነን። ደሓር ከምቲ “ባዕላ መምጽኢት ደርፊ፣ ባዕላ መጥፊእት ደርፊ”

ዝበሃል፡ ቅድሚ ወያነ ወያነ ምባል ብመሰረቱኽ ንባድመ መን ድዩ ንወያነ ኣረኪብዎ ኢልካ ምግንዛብ እውን ኣድላይ እዩ።

ከምቲ ኣቐዲሙ ዝተገልጹ፡ ናይ ሰዲህኤ ኣብ ኢትዮጵያን ካልኣት ሃገራትን ምህላው ኣብ ኤርትራ ካብ ናይ ህግደፍ ዝተፈልዩ ኣተሓሳስባ ዝጸውር ባይታ ስለ ዘየለ እዩ። ኣብ ኢትዮጵያ ኮነ ኣብ ካልኣ ሃገር ኮይንካ ክትቃለስ እንክለኻ ዝራኸቡካ መንግስታዊ ኣካል ከም ዝህሉ ፍሉጥ እዩ። ሰንዓ ፎረም ኣብ ኢትዮጵያ ከኣ ካብዚ ዝተፈልዩ ግደ ኣይነበርን። ንልኡላውነት ኤርትራ ዝቃወም ከኣ ኣይነበረን። “መሲልካ ንገር ንክመሰሎ” እንድዩ ዝበሃል፡ ከምዚ በዓል ጉንበት ሸውዓተ፡ ኣነግ፡ ደምሓት፡ ኣርበኞቹ ግንባር ዝበሃሉ ኢትዮጵያዊ ናይ ተቃውሞ ውድባት እሞ ከኣ ንናጽነት ኤርትራ ዘይቐበሉ ክነሶም ኣብ ኤርትራ ኮይኖም ዝቃለሰዎ ዝነበሩ ዝመሳሰል ጌርካ ዘይውሰድ እዩ። ደሓር ተቃወምቲ ውድባት ኤርትራ ኣበይ ኮይነን ይቃለሳ ዝመርጸን ዝውሰናን ባዕላተን እምበር፡ ህግደፍ ኣይኮነን ዝውሰነለን። ኣብ ኢትዮጵያ ምህላው ንህግደፍ ሓላል ንካለኣት ውድባት ኤርትራ ከኣ ሓራም ዝኾነሉ ምኽንያት ከኣ ፈጸሙ የለን። ኣበይ ንሃሉ ኣበይ፡ ኤርትራዊ ክብሪ ምሕላው ዝብል እንተተይኑ ምስ ዝህልወና ምናልባታት ምሳኻ የሰማምዓና እዩ።

ሰዲህኤ ንኣይልታት ምክልኻል ድርብ ሃገርን ህዝብን ናይ ምክልኻል ሓላፍነት ከም ዘለዎ ደኣ ደጋጊሙ የዘኻኸር እምበር ከም ዘይነዋርዶስ ነዚ ኣብቲ ንምረሓሉ ፖለቲካዊ መደብ ዕዮና “ኣይልታት ምክልኻልን ጸጥታን፡ ንሃገራዊ ቅዋምን ልዑላውነት ሃገርን ህዝብ ን፣ ከምኡ'ውን፡ ብመሰረት ቅዋምን ሕጊ ምርጫን፡ ብህዝቢ ንዝተመርጸ መንግስቲ ዝከላኸል፡ ድርዕን ዋልታን ሃገርን ህዝብን ምኻኑ እምነት ሰዲህኤ እዩ። በዚ መሰረት ንረብሓታት ህዝቢ ኤርትራ ዝከላኸልን ዘገልግልን፡ ንብረት ህዝብን መንግስትን ዝሕሉ፣ ኣፍራይ፡ ፖለቲካዊ ሻርነት ዘይብሉ ሃገራዊ ሰራዊት ንምቕምን ንምምዕባሉን ብተወፋይነት ክሰርሕ እዩ” ዝበል ሰፊሩ ኣሎ ። እዚ እምነትና ግና ኣብ ሃገራት ጣልቃ ብዘይምትእትታውን ናይ ወጻኢ ወተሃደራዊ መደበራት ኣብ ሃገርና ዘይምፍቃድን ብዝብል እዩ ዝቃነ። ካብዚ ነቐልና ኣይልታት ምክልኻል ኤርትራ ኣብ ጉዳይ ኢትዮጵያ ኣብ ትግራይ ይዋጋእ ምህላውን በዓል ሕቡራት ኤምረት ኣብ መሬት ኤርትራ ወተሃደራዊ መደበራት ምኽፋተንን ዘይምድጋፍና ከም ንኣይልታት ምክልኻል ኤርትራ ምውራድን ምንእኣስን ጌርካ ዝውሰደሉ ምኽንያት የለን።

ናትና ኣቐሚጥና ደገደገ ምምዕዳው ደኣ ኣየምሕረልናን ይኸውን እምበር፡ ሓያላት ሃገራት ዘዘለለን ዝፈጥረኦ ተጽዕኖታት ምጽብጽብ ዘጸግም ኣይኮነን። ቀያድን ናይ መወድእታን ውሳኔ ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ይተግበር ዝብል ድምጺ ዝያዳና ብንጹር እሞ ከኣ ኣብ ኩሉ መድረኻት ዘቃለሐ ኣሎ ኣይንብልን። ህግደፍ ነዚ ዛዕባዚ ከም ምቕሰዩ ዝወሰደ እምበር ብዕቱብ ክሕዞ ከም ዘይጸንሐ ክንዕዘቦ ዝጸናሕና እዩ። ንምዝኻኻርካ ዝኣክል እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ኣቶ ኢሳያስ ኣብ ኢትዮጵያ እና ክገይሽ ከስመዎ ዝጸንሐ ናይ ግድን እንተዘይኮይኑ ምድጋሙ ዘጸግም ገልበጥበጥ ሸለል ክትብሎ እንተዘይደሊኻ ትዝክሮ ኢኻ ዝብል እምነት ኣለና። ብዝኾነ ኣብ ጉዳይ ኣተገባብራ ውሳኔ ዶብ ኤርትራን ኢትዮጵያን ኣብ ብዙሕ ኣጋጣምታት ቃልና ከነስመዓሉ ካብ

ዝጸናሕና “መንግስቲ ኢትዮጵያ፣ ናጽነትን ሉላውነትን ኤርትራ ክረጋገጽ ኣብ ናይ 1993 ረፈረንዱም ዝወሰደ መርገጺ፣ ብትግባረ ውሳኔ ኣህጉራዊ ኮሚሽን ዶብ ክደግሞ፣ ብምስረታ ጸቡቕ ጉርብትናዊ ዝምድናን ሓድሕዳዊ ምክብባርን ኣብ መንጎ ክልቲኦን ኣሓት ሃገራት ክዛዘሞን ይጽውዕ።” ዝብል ብደረጃ ጉባኣ ዝጸደቐ ሚዛና ክሕግዘካ ይኽእል እዩ ዝብል እምነት ኣለና።

እዛ “ኣብ መደምደምታ ብሓቂ ተሓለቐቲ ሃገር እንተድኣ ኮይና ኣብ’ቲ እንፈላለዩሉ ክንፈላለ ኣብ’ቲ ክንፈላለዩሉ ዘይግባእ ሃገራዊ ሉላውነትናን ህዝባዊ ሰራዊትናን ብሓገር ደው ክንብል ይግባእ።” እትብል ምሉእ ሓሳብካ ከም ዘላቶ ወሲድናይ ኣለና። እዚ ክንብል ከለና ግን፣ ሰራዊት ንክብሩን ክብሪ ህዝቡን፣ ኣንጻር ምልኪ ሰርዓት ኢሳያስ ከቕንዕ ናይ ወትሩ ጽዋዒትና እዩ።